

Бюджет громади

Ємельчинська територіальна громада перейшла на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом у січні 2018 р. За три роки що минули найбільший бюджет був в 2019 р. Зменшення в 2020 р. пояснюється змінами в законодавстві, що передбачали інший механізм фінансування галузі охорони здоров'я – без медичної субвенції, а також рішенням держави достроково скасувати інфраструктурну субвенцію для ОТГ. Це суттєво скоротило трансфери з державного бюджету. Водночас ковідна криза негативно відбилася на сумі власних надходжень. Планове збільшення бюджету в 2021 р. відбуватиметься через збільшення самої громади як наслідок приєднання до неї сільських рад, а також у зв'язку ростом зарплат освітян, відповідно – державної освітньої субвенції. Але в цілому коштів, які б громада могла спрямувати на свій розвиток, стало менше.

За час існування громади стан виконання бюджету за доходами та видатками такий:

Показники	2018	2019	2020	2021 (план)
Доходи бюджету, тис.грн.	144498,858	156158,553	151043,573	183608,998
Видатки бюджету, тис.грн.	146187,387	156781,385	148759,266	186883,471

Структура власних доходів селищного бюджету така:

Показники	2018	2019	2020	2021 (прогноз)
Власні доходи бюджету, всього:				
Прибутковий податок з громадян/ Податок з доходів фізичних осіб	31879,1	34890,6	37705,6	46200,0
Єдиний податок (крім с/г виробників)	8000,6	9483,6	12398,5	11700,0
Єдиний податок від с/г виробників	844,0	1268,7	1652,7	2400,0
Доходи від відчуження нерухомості та землі	52,0	1567,4	76,0	-
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	1,1	26,1	0,2	-
Плата за землю	4822,3	6342,4	6717,3	6253,0
Податок на нерухомість	390,7	498,3	643,4	594,0
Акцизний збір	3354,7	3537,6	2810,7	2985,0
Інші місцеві податки та збори	-	-	-	-
Податкові надходження разом	51065,3	59220,1	64473,8	74454,0
Дохід від оренди комунального майна	204,1	322,0	312,2	340,0
Інше	760,7	719,3	2131,2	508,0
ВСЬОГО	101374,6	117876,1	128921,6	145434,0

Найбільший обсяг власних доходів бюджету становить податок із доходів фізичних осіб. У 2018 р. він становив 22% дохідної частини селищного бюджету, у 2019 р. – 22%, у 2020 р. – 25%.

Місцеві податки – наступні за значенням власні надходження, у 2018 р. вони становили 10% дохідної частини селищного бюджету, у 2019 р. – 11%, у 2020 р. – 13%.

Разом з тим, дуже значну частку бюджету становлять офіційні трансферти з бюджетів вищого рівня. Так, у 2018 р. вони становили 63,5 % дохідної частини селищного бюджету, у 2019 р. – 60%, у 2020 р. – 57%.

Власні доходи селищного бюджету зростали протягом трьох років, крім доходів від відчуження землі (у 2019 р. була продана земельна ділянка площею 13 га під об'єктом промисловості) та акцизного збору (на який селищна рада ніяк не може вплинути).

Наведені данні показують тенденцію на поступове зниження питомої ваги трансфертів у дохідній частині селищного бюджету і зростання питомої ваги власних надходжень. Виконавчим органам ради вдалося за три роки налагодити механізми, які, незважаючи на кризові явища в державі та в світі, дозволяють потроху збільшувати доходи бюджету.

Видатки бюджету громади мали таку структуру:

Показники	2018	2019	2020
Видатки селищного бюджету, всього:			
Всі видатки бюджету	146187,4	156781,4	148759,3
Загальнодержавні функції	79813,7	34170,1	28968,2
в тому числі: видатки на органи місцевого самоврядування	12515,7	14837,1	17384,9
Економічна діяльність	5933,8	3202,9	1650,8
Охорона навколишнього природного середовища	247,1	641,2	459,6
Житлово-комунальне господарство	11654,3	12937,1	9415,2
Фізична культура і спорт	1346,6	3244,8	2764,9
Культура і мистецтво	5515,6	5010,8	4834,2
Освіта	38418,3	93676,2	95793,1
Соціальний захис і соціальне забезпечення	3257,8	3898,3	4169,4

Найбільша частка видатків йде на сферу освіти (заклади дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти), причому вона постійно зростає як номінально, так і відсотково: у 2018 р. – 26,3%, у 2019 р. – 59,7%, у 2020 р. – 64,4%. В цілому питома вага видатків на освітню галузь громади тяжіє до 2/3 усіх видатків бюджету.

Наступна за величиною стаття видатків – видатки на органи місцевого самоврядування. Вони теж зростали як номінально, так і відсотково: у 2018 р. – 8,6%, у 2019 ро. – 9,5%, у 2020 р. – 11,7%. Це значною мірою обумовлено

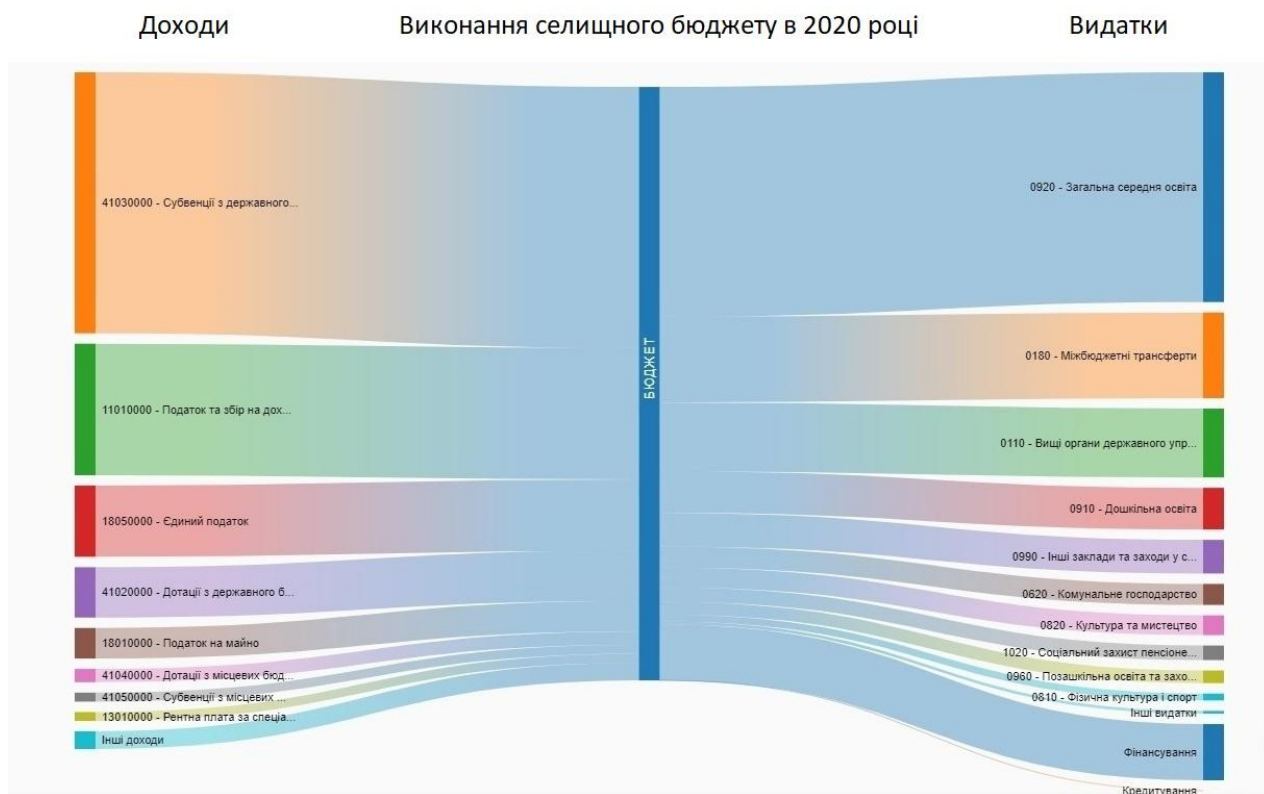
збільшенням функцій селищної ради, які вона виконує. Втім селищна рада залишається в межах видатків на управління, що рекомендовані Мінрегіоном.

Ріст спостерігається також щодо видатків на соціальний захист населення, що пов'язано із з перебранням громадою зазначеної функції на себе.

Видатки на утримання закладів культури (будинки культури, клуби та бібліотеки), фізкультури та спорту (дитячо-юнацька спортивна школа) залишаються відносно постійними.

Натомість видатки на житлово-комунальне господарство та благоустрій теж залишаються приблизно постійними, хоча витрати на цю сферу повноважень громади потрібно збільшувати: вуличне освітлення, утримання відділу з благоустрою, розширення об'ємів робіт з утримання дорожньо-вуличної мережі, оновлення матеріально-технічної бази тощо.

Візуально співвідношення доходів і видатків селищного бюджету у 2020 р. покажемо на прикладі діаграми з OpenBudget:

Власні повноваження органів місцевого самоврядування базового рівня – благоустрій населених пунктів, утримання доріг і вулиць населених пунктів, поводження з твердими побутовими відходами, виконання місцевих природоохоронних заходів – щороку стають дорожчими й без збільшення видатків на їх виконання стають непосильними для громади.

Складнощі виконання селищного бюджету пов'язані також із запровадженням нового механізму фінансування закладів первинної та вторинної медицини через Національну службу охорони здоров'я. Оскільки громада має у власності й заклади первинної медико-санітарної допомоги та лікарню, то й витрати на їх утримання братиме на себе.

Разом з тим, громада перебирає на себе витрати на надання соціальних послуг і видатки селищного бюджету на виконання цих функцій помітно збільшуються.

Спостерігається небезпечна тенденція перекладання державою витрат на органи місцевого самоврядування базового рівня. На цьому тлі постійно зростає основна частка видатків селищного бюджету – на освіту, натомість зменшуються кошти на розвиток території. Це означає, що громада має переглянути структуру своїх видатків, збільшити надходження та навчитися залучати зовнішні ресурси на конкурсних засадах.